

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР
АКАДЕМИЯСИ МИНТАҚАВИЙ БЎЛИМИ
ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ**

ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ АХБОРОТНОМАСИ

Ахборотнома ОАК Раёсатининг 2016-йил 29-декабрдаги 223/4-сон қарори билан биология, қишлоқ хўжалиги, тарих, иқтисодиёт, филология ва архитектура фанлари бўйича докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган

2023-10/4

**Вестник Хорезмской академии Маъмуна
Издается с 2006 года**

Хива-2023

Бош муҳаррир:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.

Бош муҳаррир ўринбосари:

Ҳасанов Шодлик Бекнўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Таҳрир хайати:

*Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.
Абдуллаева Муборак Махмусовна, б.ф.д., проф.
Абдуҳалимов Баҳром Абдурахимович,
т.ф.д., проф.*

Агзамова Гулчехра Азизовна, т.ф.д., проф.

Аимбетов Нагмет Каллиевич, и.ф.д., акад.

Аметов Якуб Идрисович, д.б.н., проф.

Бабаджанов Хушнуд, ф.ф.н., проф.

Бобожанова Сайёра Хушнудовна, б.ф.н., доц.

Бекчанов Даврон Жуманазарович, к.ф.д.

Буриев Хасан Чутбаевич, б.ф.д., проф.

Ганджаева Лола Атаназаровна, б.ф.д., к.и.х.

Давлетов Санжар Ражабович, тар.ф.д.

Дурдиева Гавҳар Салаевна, арх.ф.д.

Ибрагимов Бахтиёр Тўлаганович, к.ф.д., акад.

Исмаилов Исҳақжон Отабаевич, ф.ф.н., доц.

Жуманиёзов Зоҳид Отабаевич, ф.ф.н., доц.

Жуманов Мурат Арепбаевич, д.б.н., проф.

Кадирова Шахноза Абдухалиловна, к.ф.д., проф.

Каримов Улугбек Темирбаевич, DSc

Курбанова Саида Бекчановна, ф.ф.н., доц.

Қутлиев Учқун Отобоевич, ф-м.ф.д.

Ламерс Жон, қ/х.ф.д., проф.

Майкл С. Энжел, б.ф.д., проф.

Махмудов Рауфжон Баходирович, ф.ф.д., к.и.х.

Мирзаев Сирожиддин Зайниевич, ф-м.ф.д., проф.

Мирзаева Гулнара Саидарифовна, б.ф.д.

Пазилов Абдуваеит, б.ф.д., проф.

Раззақова Сурайё Раззоқовна, к.ф.ф.д., доц.

Рахимов Раҳим Атажанович, т.ф.д., проф.

Рахимов Матназар Шомуротович, б.ф.д.,

проф.

Рахимова Гўзал Юлдашовна, ф.ф.н., доц.

Рўзметов Бахтияр, и.ф.д., проф.

Садуллаев Азимбой, ф-м.ф.д., акад.

Салаев Санъатбек Комилович, и.ф.д., проф.

Сапарбаева Гуландам Машиариповна, ф.ф.ф.д.

Сапаров Каландар Абдуллаевич, б.ф.д., проф.

Сафаров Алишер Каримджанович, б.ф.д., доц.

Сирожов Ойбек Очилович, с.ф.д., проф.

Сотилов Гойипназар, қ/х.ф.д., проф.

Тожибаев Комилжон Шаробитдинович,

б.ф.д., академик

Холлиев Аскар Эргашевич, б.ф.д., проф.

Холматов Бахтиёр Рустамович, б.ф.д.

Чўпонов Отаназар Отожонович, ф.ф.д., доц.

Шакарбоев Эркин Бердикулович, б.ф.д., проф.

Эрматова Жамила Исмаиловна, ф.ф.н., доц.

Эшчанов Рузумбой Абдуллаевич, б.ф.д., доц.

Ўразбоев Ғайрат Ўразалиевич, ф-м.ф.д.

Ўрозбоев Абдулла Дурдиевич, ф.ф.д.

Ҳажиева Мақсуда Султоновна, фал.ф.д.

Ҳасанов Шодлик Бекнўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Худайберганаева Дурдона Сидиқовна, ф.ф.д.

Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси: илмий журнал.-№10/4 (107), Хоразм Маъмун академияси, 2023 й. — 204 б. — Босма нашрнинг электрон варианты - <http://mamun.uz/uz/page/56>

ISSN 2091-573 X

Муассис: Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси минтақавий бўлими — Хоразм Маъмун академияси

МУНДАРИЖА ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Abduraximova J.S. International large-scale assessments	5
Alimova S.S. Ingliz tilida gender kategoriyasi	7
Allaberdiyev A. Buxoro o'g'uz shevalarida ko'makchilarning qo'llanishi	10
Ametova U. Bobur va tasavvuf	13
Amriddinova N.Sh. Phraseological fund of English and Tajik languages with support of structural substantiation	15
Aripova Sh. Tarixiy davrlarda nikoh leksemasi va u bilan bog'liq lug'aviy ifodalarninig vujudga kelishi	18
Axmedova Sh.R. Zamonaviy ingliz adabiyotida mif, mifologiya va mifopoetika tushunchalari	22
Azizova N.E. English phrase units and paremiological units for human appearance	24
Badalova J.J. Abdulla Qodiriy ijodining xorijsda o'rganilishi	28
Baratova D.S. Aforizmlarning ommaviy axborot vositalarida qo'llanilishi	31
Begimov O.T. Ellipsis hodisasi va uning Janubiy O'zbekiston oronimiyasida voqelanishi	33
Boboqulova G.B. Ingliz va o'zbek tillarida "hayot" yoki "o'lim" ni ifodalovchi elementlariga ega bo'lgan frazeologik birliklar	36
Boltayev N. Radioboshlovchi: kommunikativ strategiya va nutqiy taktika	39
Burxanova M.M. Olfaktorlikning tilshunoslikda o'rganilishi	44
Chariyeva D.A. Comparative analysis of uzbek and turkmen dialects	46
Davidov Yu.J. Polisemiya hodisasining hosil bo'lish sabablari	48
G'afforov N. Tilshunoslikda sport atamalari tahlili	52
Imomqulova G.N. Said Ahmadning "Yalpiz hidi", "Azroil o'tgan yo'llarda" hikoyalarida ijodkor kechinmalari	55
Hamidov H.A. Antropomorfik metaforalarning publisistik matndagi pragmatik imkoniyatlari	58
Jorakulova X. Educational novel - a new type of novel	60
Jorakulova X. Documentary truth and author's hypothesis in the educational novel	63
Jovburieva S.U. O'zbek va ingliz tillari psixologiya terminlarining antonomik xususiyatlari	66
Jumaev B.X. Ingliz va o'zbek tillarida o'lim/death mazmunli frazemalarning chog'ishtirma tahlili	68
Karimjonova Sh.R. Ingliz va o'zbek tillarida kauzativ fe'l yasalishidagi o'xshashlik va farqlar	71
Khudaiberdieva D.M. Combination of colour and sound in the poetry of Sergei Yesenin	74
Khushmurodova Sh.Sh. Language, identity and bilingualism	77
Koziyeva I.K. Rus va o'zbek tili antroponimikasining leksik tizimi	81
Mahmudova X.R. Aholining moliyaviy savodxonligini oshirishda ommaviy axborot vositalarining o'rni va ta'siri	84
Marimbayeva S. Ingliz tilidagi lug'atlarda "Vaqt" tushunchasining izohlanishi	89
Masharibova L.R. Tabiat hodisalarini ifoda etishning onomasiologik prinsiplari	92
Mashrabova B.N. The differences in the use of stylistic devices by female and male translators in the translation process	94
Mukhammadiyarov A. Adjectives in portraying «linguistic personality» in english and karakalpak	99
Muhammadjonova G. Musavvir obrazi va badiiy talqin masalalari	101
Ne'matova G.B. Matbuotda turizmning ko'rinishlari va yo'nalishlari	105
Nigmatullina A.Sh. O'zbek tilida ekoterminlar tarjimasining leksik-semantik xususiyatlari tahlili	109
Qodirova B.I. O'zbek va qozoq tillarida so'zlarning morfologik tarkibiga doir terminlar qiyosi	112
Qosimova F. Til, ong va madaniyatning o'zaro bog'liqligi	115
Qoxxorova M.A. Enhancing english language acquisition through the integration of authentic materials in teaching	118
Qurbonov S. Ironik mazmun ifodalovchi vositalarning pragmatik imkoniyatlari	121
Raimova H. Xorazm adabiy muhiti haqidagi ayrim mulohazalar	124
Raxmonov U.T. Rasmiy ish qog'ozlari matnlarini yaratish bo'yicha ko'nikma va malakalarni rivojlantirish usullari	127
Ro'ziyev Q.T. O'zbek tilidagi xalqaro sport terminlari va sinonimlari	129
Shermatova N.I. Ingliz va o'zbek tillari somatizmlarning leksik-semantik tasnifi	133
Shodikhonov S. Military terminology in uzbek, russian, and english languages	136
Soatova N.I. She'riyatda an'anaviylikning badiiy ifodasi	138
Sobirova D.R. Tibbiy reklamalarda nutqiy aktning voqelanishi	141
Turakulova D.M. Lingvomadaniy konseptning shakllanishi va o'ziga xos xususiyatlari	144

MATBUOTDA TURIZMNING KO'RINISHLARI VA YO'NALISHLARI

G.B.Ne'matova, mustaqil izlanuvchi, O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti, Toshkent

Annotatsiya. Matbuotda turizmning yoritilishi gazetalar, jurnallar va boshqa ommaviy axborot vositalarida turizm haqida xabar berish usulini anglatadi. Ushbu maqolada sayyohlik yo'nalishlari haqidagi hikoyalar, sayohat bo'yicha maslahatlar, mehmonxonalar, restoranlar va turizm bilan bog'liq boshqa bizneslar xususida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: matbuot, turizm, gazeta, jurnal, pozitsiya, neytral burchak, biznes, marketolog, destinatsiya, imij, overturizm, sohil turizmi, madaniy turizm, worldlifewild, sarguzasht turizmi, barqaror turizm, mas'uliyatli turizm.

Аннотация. Освещение туризма в прессе относится к тому, как туризм освещается в газетах, журналах и других средствах массовой информации. В этой статье представлены истории туристических направлений, советы путешественникам, отелям, ресторанам и другим предприятиям, связанным с туризмом.

Ключевые слова: пресса, туризм, газета, журнал, позиция, нейтральный угол, имидж, свертуризм, пляжный туризм, культурный туризм, мировая дикая природа, приключенческий туризм, устойчивый туризм, ответственный туризм.

Abstract. Tourism press coverage refers to the way tourism is reported in newspapers, magazines and other media. This article features travel destination stories, travel tips, hotels, restaurants and other tourism related business.

Keywords: press, tourism, newspaper, magazine, position, neutral angle, business, marketer, destination, image, overtourism, beach tourism, cultural tourism, worldlifewild, adventure tourism, sustainable tourism, responsible tourism.

Matbuotda turizmning yoritilishi gazetalar, jurnallar va boshqa ommaviy axborot vositalarida turizm haqida xabar berish usulini anglatadi. Bu qamrovda sayyohlik yo'nalishlari haqidagi hikoyalar, sayohat bo'yicha maslahatlar, mehmonxonalar, restoranlar va turizm bilan bog'liq boshqa bizneslar haqidagi sharhlar bo'lishi mumkin.

Kotler, Bouens, Makenslar o'zlarining turizm marketingiga bag'ishlagan kitobida shunday deydi: "Matbuotda turizmning yoritilishi turizm sohasiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ijobiy qamrov turistlarni belgilangan joyga jalb qilishga yordam beradi, salbiy qamrov esa ularni tashrif buyurishdan qaytaradi. Shu sababli, turizm bo'yicha marketologlar va destinatsiyalar ko'pincha turizmni matbuotda yoritishga ta'sir qilish uchun ishlaydilar"[1.88].Turizmni matbuotda yoritishga bir qancha omillar ta'sir ko'rsatishi mumkin.

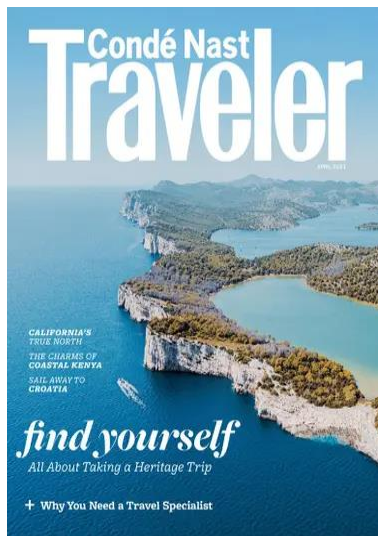
Turizmni matbuotda yoritilishining kamchiliklari ham yo'q emas. Matbuotning mintaqa turizmiga bergan noto'g'ri bahosi yoki umuman olganda samaralilik darajasida ayrim shubhalar bor.

Salbiy imij: Turizm matbuotidagi salbiy yoritilish manzil imijiga putur yetkazishi mumkin. Bu turizmning pasayishiga olib kelishi, bu esa mahalliy iqtisodiyotga zarar yetkazishi mumkin. Bu ko'p hollarda yolg'on axborot natijasida yoki mojarolar va janjallarning tasvirlanishi oqibatida yuzaga keladi.

Xarajatlarning oshishi: Turizm bo'yicha matbuotda yoritilishi maqsadli marketing xarajatlarini oshirishi mumkin. Bu kichik biznes va cheklangan resurslarga ega bo'lgan joylar uchun yuk bo'lishi mumkin. D.T.Masonning "The impact of tourism on jobs" kitobida aytilishicha, xarajatlarning oshishi yolg'iz salbiy oqibat emas. "Turizm matbuotda potensial tashrif buyuruvchilar orasida haqiqiy bo'lmagan umidlar paydo bo'lishi mumkin. Bu umidsizlik va norozilikka olib keladi va manzil obro'siga putur yetkazadi. Ayniqsa, jarayonda mahalliy ish beruvchilar va ishchilar qatlami zarar ko'radi" [2.45]

Overturizm: Turizm matbuotda yoritilishi overturizmga olib kelishi mumkin, bu esa destinatsiya infratuzilmasi va resurslariga tanglik keltirib, oqibatda bu atrof-muhitga va mahalliy hamjamiyatga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Umuman olganda, matbuot orqali berilayotgan axborot

iste'molchilar tomonidan haqiqat sifatida qabul qilinishi hali ko'p miqdordagi turistlarni qabul qilishga tayyor bo'lmagan manzillarda o'verturizmni yuzaga keltiradi. "Yomon oqibatlardan biri shuki – deydi Klaudio Milano va Jozef M. Cheer o'zlarining "Overtourism: A new tourist phenomenon" kitobida, - infratuzilma tangligini his qilgan sayyohlar keyingi safar bu manzilga tashrif buyurmasliklari mumkin" [2.45]. Bu esa noto'g'ri tashviqot ortida hududda turizmning susayishiga yoki butkul yo'q bo'lishiga sabab bo'ladi.

2-rasm

Umuman olganda, turizm matbuotida yoritilishining ijobiy va salbiy tomonlarini, uni davom ettirish yoki qilmaslik to'g'risida qaror qabul qilishdan oldin, diqqat bilan tortish kerak. Agar to'g'ri bajarilsa, turizm matbuotda yoritilgan joyni targ'ib qilish va turistlarni jalb qilish uchun qimmatli vosita bo'lishi mumkin. Biroq, yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavflarni ham bilish muhimdir.

Matbuotda ko'proq yoritiladigan turizm turlari ko'pincha nashr va uning maqsadli auditoriyasiga bog'liq. Biroq, eng keng tarqalgan turizm turlarining ayrimlariga quyidagilar kiradi:

Sohil turizmi: Plyajda dam olish turizmning mashhur turi bo'lib, ular yoz oylarida matbuotda tez-tez yoritiladi. Ushbu hikoyalar odatda ma'lum bir yo'nalishdagi eng yaxshi plyajlarga, shuningdek, mavjud faoliyat va qulayliklarga qaratilgan bo'ladi. Bir qator mashhur nashr va jurnallar aynan sohil turizmi targ'iboti haqida axborotlar berib boradi. "Condé Nast Traveler" jurnali shulardan biri hisoblanadi (2-rasm). Ushbu jurnal o'zining hashamatli sayohatlarini yoritishi bilan mashhur va u ko'pincha ekzotik yo'nalishlarda plyajdagi ta'tillar haqida maqolalarni taqdim etadi [1].

3-rasm

Bu jurnal haftalik, oylik va choraklik davrda chop etilib, dunyo bo'ylab shaharlardagi voqealar va tadbirlar ro'yxati bilan mashhur va unda ko'pincha shahar tanaffuslari haqidagi maqolalar uchun o'qiladi [3.87].

Madaniy turizm: bu ma'lum bir yo'nalish tarixi, san'ati va madaniyatiga qaratilgan turizm turi. Ushbu hikoyalar odatda muzeylar, san'at galereyalari va tarixiy joylarga qaratilgan. Madaniy turizmni ommaviy axborot vositalarida yoritish nashr va uning maqsadli auditoriyasiga qarab farq qilishi mumkin. Biroq, eng keng tarqalgan mavzular qatoriga san'at, muzey va galereyalar, tarixiy joylar, festival va bayramlar kiradi. Ommaviy axborot vositalari ko'pincha badiiy ko'rgazmalar, kontsertlar va teatr tomoshalari kabi madaniy turizm tadbirlarini yoritib boradi. Ular, shuningdek, ma'lum bir yo'nalishdagi san'atning tarixi va ahamiyati haqidagi maqolalarni taqdim etishi mumkin. "Muzeylar va galereyalar esa mashhur sayyohlik joylari bo'lib, ommaviy axborot vositalari ko'pincha yangi eksponatlar va maxsus tadbirlarni yoritadi. Bu bosma matbuotga mos eng katta ustunlikdir", deydi S.Makdonald o'zining ilmiy qo'llanmasida[3.87]. Tarixiy joylar yana bir mashhur sayyohlik maskani bo'lib, ommaviy axborot vositalari ko'pincha yangi kashfiyotlar va arxeologik topilmalarni yoritadi. Ularda ma'lum bir tarixiy joyning tarixi va ahamiyati haqidagi maqolalar ham bo'lishi mumkin. Mediada turli madaniy tadbirlarning yoritilishini tahlil qilgan olim J.E.Hanniganning yozishicha, "madaniy turizm festivallari va tadbirlari ko'pincha ommaviy axborot vositalarida yoritiladi, chunki ular ko'plab tashrif buyuruvchilarni jalb qila oladi" [2]. Ommaviy axborot vositalarida u yoki bu festival yoki tadbirning tarixi va ahamiyati haqidagi maqolalar, shuningdek, tashkilotchilar va ishtirokchilar bilan suhbatlar chop etiladi.

4-rasm

Yovvoyi tabiat turizmi: Yovvoyi tabiat turizmi ma'lum bir yo'nalishning tabiiy muhitiga qaratilgan turizm turidir. Ushbu hikoyalar odatda mavjud milliy bog'lar, o'rmonlar va yovvoyi tabiat qo'riqxonalariga qaratilgan bo'ladi. Bu o'rinda ham bosma matbuot orqali tabiat bilan bog'liq ayrim yo'nalishlar ko'proq tilga olinadi. Xususan, "Worldwildlife" saytining ma'lumotlariga qaraganda, matbuotda asosan, hayvonotning yo'qolib borayotgan turlari, park va qo'riqxonalar hamda ekologik muammolar ko'proq ko'rinish beradi. Matbuotda ko'pincha yo'qolib ketish xavfi ostida turgan turlar va ularning yashash joylari haqidagi so'nggi yangiliklarni yoritadi. Milliy bog'lar va yovvoyi tabiat qo'riqxonalari mashhur sayyohlik joylari bo'lib, ommaviy axborot vositalari ko'pincha bu hududlarda yangi ishlanmalar va tabiatni muhofaza qilish sa'y-harakatlarini yoritadi. Masalan, shunday nashrlarning eng mashhurlari sifatida o'sha mashhur "National Geographic" (4-rasm), "BBC Wildlife Magazine", "World Wildlife Fund (WWF)" va "The Nature Conservancy" keltirishimiz mumkin.

Sarguzasht turizmi: Sarguzasht turizmi sayohat, chang'i va oq suv raftingi kabi qiyin va qiziqarli tadbirlarga qaratilgan turizm turidir. Ushbu hikoyalar odatda sarguzasht turizmi uchun borish qulay bo'lgan eng yaxshi joylarga, shuningdek, xavfsizlik choralari ko'rishga qaratilgan bo'ladi. Sarguzasht turizmi turizm turi sifatida emas, hayotiy shakl sifatida shakllangan bo'lsa-da, yaqin yillardan beri maxsus turizm turi sifatida ravnaq topib bormoqda. Ommaviy axborot vositalari ko'pincha yangi marshrutlar va yo'nalishlar kabi sarguzasht turizmi faoliyati haqidagi so'nggi yangiliklarni yoritadi. Shuningdek, ularda ushbu faoliyat bilan bog'liq xavfsizlik va xavflar haqida

maqolalar bo'lishi mumkin. Devid Griffin va Kevin Metanlarning 2011-yilda olib borgan tadqiqotlari so'ngida chop etilgan kitobda aytilishicha, eng ko'p chop etiladigan xabarlar sarguzashtlarning yangi turlari, lokatsiyalari, sayohatchilarning xotiralari va turli foto janrlarda bo'ladi"[4.88]. "National Geographic" jurnali bus ohada ham eng ilg'ori hisoblansa-da, Koloradoda nashr qilinadigan "Outside" va "Women's Adventure Magazine" (5-rasm) jurnallari ham ixtisoslashuv borasida qolishmaydi.

Umuman olganda, sarguzasht turizmini ommaviy axborot vositalarida yoritish ushbu yo'nalishlarga turizmni targ'ib qilish uchun qimmatli vosita bo'lishi mumkin. Biroq, ommaviy axborot vositalarini yoritish bilan bog'liq bo'lishi mumkin bo'lgan muammolardan xabardor bo'lish va bu muammolarni samarali boshqarish muhimdir. Matbuot turizmining ushbu keng tarqalgan turlaridan tashqari, turizmning diniy turizm, tibbiy turizm va ta'lim turizmi kabi boshqa turlarini ham yoritishi mumkin. Yoriladigan turizmning o'ziga xos turlari nashr va uning maqsadli auditoriyasining manfaatlariga bog'liq bo'ladi. Devid Uiver, Devid Krauch, Simon Hudson va shu kabi bir qator olimlar bosma matbuotning turizm turlarini yoritishdagi xususiyatlarini o'rganishgan. Xususan, Devid Ayri va Jon Tribe tomonidan 2010-yilda chop etilgan "Tourism and the Media: Global and Local Perspectives" kitobidagi quyidagi jumla turizm va matbuotning o'zaro uyg'unligini ifodalab bera oladi: "Turizmning ahamiyati matbuotning rivojlanishi va rivojlantirilishi uchun ham qimmatlidir. Medialashgan davrda turizmning bosma nashrdagi targ'iboti eng mukammal va ishonchi usulligicha qolaveradi"[4.88].

5-rasm

Turizm yo'nalishlarini shakllantirishda matbuot muhim rol o'ynashi mumkin. Muayyan yo'nalishlar, tadbirlar va tajribalarni ajratib ko'rsatish orqali matbuot odamlar qayerga sayohat qilishni tanlashi va u yerga kelganda nima qilishlari haqida ta'sir qilishi mumkin. "Routledge" nashriyoti yangi turizm yo'nalishlari haqidagi seriyali kitoblar to'plamida bu haqida batafsil ma'lumotlar berib boriladi. Xususan, so'zboshida shunday deyiladi: "Turizm o'qitiladigan mavzu va empirik tadqiqot sohasi sifatida tobora ommalashib borayotgan bo'lsa-da, ko'plab yondashuvlarning nazariy asoslari eklektik bo'lib, biroz rivojlanmagan. Biroq, so'nggi o'zgarishlar shuni ko'rsatadiki, turizmni o'rganish sohasi nazariy jihatdan yanada ma'lumotli rivojlana boshlagan, ammo bu hali hozirgi nashrlar bilan mos kelmagan. Shu sababli ham tahririyatimiz seriyali kitoblar to'plamini taqdim etmoqda"[4.88]. Jarayonda matbuot quyidagi vazifalarni bajaradi:

Yangi yo'nalishlarni ajratib ko'rsatish: Matbuot ularni maqolalar va xususiyatlarda ajratib ko'rsatish orqali yangi yo'nalishlarga talabni yaratishga yordam beradi. Bu, ayniqsa, noyob tajribalarni taklif qiladigan yo'nalishlar uchun samaralidir.

Muayyan faoliyatni targ'ib qilish: matbuot, shuningdek, piyoda yurish, chang'i sporti yoki kit tomosha qilish kabi muayyan faoliyatni targ'ib qilishi mumkin. Bu ushbu tadbirlarning mashhurligini oshirishga yordam beradi va ular taklif qilinadigan joylarga ko'proq sayyohlarni jalb qiladi.

Joy hissini yaratish: matbuot, shuningdek, uning tarixi, madaniyati va tabiiy go'zalligi haqida yozish orqali manzil hissini yaratishga yordam beradi. Bu sayyohlarni yanada jozibador qilib, ularni tashrif buyurishga undaydi.

Barqarorlikni ta'kidlash: matbuot turizmning ekologik va ijtimoiy ta'siri haqida yozish orqali barqaror turizmni targ'ib qilishda ham rol o'ynaydi. Bu muammolardan xabardorlikni oshirish va sayyohlarni yanada barqaror tanlov qilishga undaydi.

Albatta, turizm yo'nalishlariga ta'sir etuvchi yagona omil matbuot emas. Iqtisodiy sharoitlar, siyosiy barqarorlik va iqlim o'zgarishi kabi boshqa omillar ham rol o'ynaydi. Biroq, matbuot odamlarning sayyohlik va tashrif buyurish uchun tanlagan yo'nalishlari haqidagi fikrlarini shakllantirishda kuchli vosita bo'lishi mumkin.

Shunday bo'lsa-da, matbuotning ta'siri ostida shakllangan ayrim holatlarni misol sifatida keltirishimiz mumkin. 2000-yillarning boshida matbuot Maldiv orollari va Karib dengizi kabi yo'nalishlarda turizmning atrof-muhitga ta'sirini yoritib boshladi. Bu ushbu yo'nalishlarga turizmning pasayishiga va turizmning yanada barqaror shakllariga o'tishga olib keldi"[4.88].

Yangi asrning 10-yillarida matbuotda Afrika va Janubi-Sharqiy Osiyo kabi mamlakatlarda ijtimoiy rivojlanishni rag'batlantirishda turizmning roli ko'proq ta'kidlanmoqda. Mazkur yo'nalishlar sayyohlikning o'sishiga va mahalliy aholi uchun foydali bo'lgan turizmga e'tibor qaratilishiga olib keldi[5.23].

Matbuot, shuningdek, mas'uliyatli turizmni, ya'ni, uning atrof-muhitga va mahalliy hamjamiyatlarga salbiy ta'sirini kamaytiradigan turizmni targ'ib qilishda muhim rol o'ynamoqda. Bu turizm industriyasida o'sib borayotgan tendensiya bo'lib, turistlarga mas'uliyatli turizmning ahamiyatini tushuntirishda matbuot muhim rol o'ynaydi. Umuman olganda, matbuot turizm yo'nalishlarini shakllantirishda kuchli vosita bo'lishi mumkin. Muayyan yo'nalishlar, tadbirlar va tajribalarni ajratib ko'rsatish orqali matbuot odamlar qayerga sayohat qilishni tanlashi va u erga kelganda nima qilishlari haqida ta'sir qilishi mumkin. Matbuot barqaror turizm va mas'uliyatli turizmni targ'ib qilishda ham rol o'ynay oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

- 1.Costa, J. A. Tourism media relations: A guide to working with the press. Routledge. 2018. 45-b.
- 2.Hall, M. J. Tourism public relations: Getting your message out. Routledge. 2019.
- 3.Waheed, M. A. The Maldives: People, resources, and the environment. Springer. 2012.
- 4.Aref, F., Gill, S.S., & Aref, F. Tourism development in local communities: as a community development approach. 2010. 23-b.
- 5.Patterson, T. E. The role of the press in democracy. New York, NY: Oxford University Press. 2005.
- 6.Kovach, B., & Rosenstiel, T. The fourth estate: An inside look at the news. New York, NY: PublicAffairs. 2010. 88-b.
- 7.Bennett, W. L., & Livingston, S. (2018). The media and the public: An introduction to mass communication (11th ed.). New York, NY: Pearson.
- 8.Stroud, N. J. The media and the pandemic: How news coverage shapes public understanding of COVID-19. Cambridge, MA: MIT Press. 2021. 56-b.
- 9.Condé Nast Traveler. <https://www.cntraveler.com/cruise>
- 10.World Travel and Tourism Council. <https://wtcc.org/research/economic-impact>

UO'K 811.112

O'ZBEK TILIDA EKOTERMINLAR TARJIMASINING LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATLARI TAHLILI

A.Sh.Nigmatullina, katta o'qituvchi, Farg'ona politexnika instituti, Farg'ona

Annotatsiya. Mazkur maqolada o'zbek tilining ekotermilarini nazariy jihatdan o'rganish va tarjimalarining leksik-semantik xususiyatlarini tahlil qilish orqali taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi.